

Delredovisning av Forum för levande historias Uppdrag Ku2020/02624 inom ramen för Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda om likvärdigt bemötande oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Diarienummer: A2020/02252

Dokumentnamn: Delredovisning av Forum för levande historias uppdrag Ku2015/319/KA

Datum: 2021-02-22

Handläggare: Nikolas Jerkedal

Besöksadress

Stora Nygatan 10-12
Gamla Stan, Stockholm

Postadress

Box 2123
103 13 Stockholm

Kontakt

Tfn växel: 08-723 87 50
info@levandehistoria.se

Läs mer

om oss på
levandehistoria.se

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Kontaktperson för arbetet.....	3
3. Syfte och mål	3
4. Tidigare insatser inom fältet.....	4
5. Organisering och styrning	5
6. Målgrupper.....	5
7. Aktiviteter	6
8. Resultat av kartläggningar.....	6
9. Analys och bedömning.....	6
10. Samverkan.....	7
11. Kompetensutveckling.....	7
12. Hållbarhet.....	7
13. Lärande.....	7
14. Bilagor.....	8

1. Sammanfattning

I denna rapport redovisas i huvudsak de steg som tagits för att ta fram och genomföra en ny webbförtutbildning inom hbtqi-frågor med tonvikt på bemötandesituationer.

Forum för levande historia har fått i uppdrag av regeringen att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda för att stärka kunskapen om hbtqi-personers rättigheter och möjligheter (Ur Regeringsbeslut 2020-11-05, A2020/02252). Forum för levande historia har sedan myndigheten inrättades arbetat med att främja demokrati och mänskliga rättigheter. Sedan 2015 har myndigheten haft i uppdrag att utveckla och genomföra utbildningar om rasism och liknande former av fientlighet (som omfattar bland annat homo- bi- och transfobi) i historien och idag. Insatserna riktas till offentliganställda i exempelvis skola, försäkringskassa, polis, arbetsförmedling och socialtjänst. Forum för levande historia har sedan 2016 haft i uppdrag av regeringen att samordna och följa upp arbetet inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Även inom ramen för detta arbete ingår arbete mot homo- bi- och transfobi. I början av 2020 lanserade Forum för levande historia den interaktiva webbförtbildningen *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande*.

2. Kontaktperson för arbetet

Namn, titel: Nikolas Jerkedal, Projektledare

Telefonnummer: 08 7238752

E-postadress: nikolas.jerkedal@levandehistoria.se

3. Syfte och mål

Ett grundläggande samhällsproblem för hbtqi-personer är bristen på likvärdigt bemötande och förekomsten av diskriminering eller kränkande behandling i mötet med offentlig sektor, vilket riskerar att minska tilliten till det offentliga och begränsa möjligheten att utöva sina rättigheter. Därigenom blir detta ett demokratiskt problem. Myndighetens övergripande syftet med detta uppdrag är att genom utbildningsinsatser bidra till att öka kunskapen och medvetenheten inom offentlig sektor för att därigenom stärka hbtqi-personers möjligheter och rättigheter i bemötandesituationer. Projektmålen kan sammanfattas i:

- Att bidra till att etablera hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter som ett område som offentlig sektor tar ansvar för
- Att bidra till ett respektfullt bemötande från myndigheter av allmänhet

- Att öka kunskapen hos offentliganställda om hbtqi-personers levnadsvillkor i historien och idag och ge perspektiv på vad heteronormativitet och homo- samt transfobi är
- Att bidra till reflektion kring den egna yrkesrollen, ge personliga insikter som stärker viljan och förmågan att arbeta vidare med dessa frågor i den egna organisationen
- Att bidra till att offentliganställda utvecklar sin analytiska förmåga och sina redskap för att kvalitetssäkra sitt bemötande av allmänheten utifrån ett hbtqi-perspektiv
- Att vara relevant för målgruppen genom att möta dilemman och utmaningar som finns i dess yrkesvardag
- Att bidra till en gemensam begreppsförståelse inom målgruppen
- Att stärka tryggheten med att hantera negativa kommentarer om eller bristfälligt bemötande av hbtqi-personer i verksamheten.

4. Tidigare insatser inom fältet

Sedan 2015 har myndigheten haft i uppdrag att utveckla och genomföra utbildningar om rasism och liknande former av fientlighet i historien och idag. Under 2018 och 2020 genomförde Forum för levande historia en digital fortbildning i grundläggande hbtqi-kompetens med fördjupning kring homofobi, bifobi och transfobi för anställda i offentlig verksamhet. Utbildningen bestod av kunskapspass varvat med gruppssamtal om verksamhetsnära fall.

I början av 2020 lanserade Forum för levande historia webbfortbildningen *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande*. Webbfortbildningen är interaktiv och består av utbildningsfilmer, faktatexter, ljuddramer om bemötandesituationer och reflektionsövningar. Den är indelad i tre delar: rasism i historien, rasism idag och likvärdigt bemötande. Fortbildningen föregicks av att Forum för levande historia genomförde en insats för att kartlägga, utveckla och sprida metoder för att kvalitetssäkra offentliga organisationers bemötande av allmänheten med fokus på arbete mot rasism och med hbtqi-frågor. Arbetet resulterade bland annat i rapporten *Likvärdigt bemötande i myndigheter. Fokus på hbtqi och antirasism* (Kontigo, 2019).

Nämnda rapport föregicks i sin tur av *Kartläggning av nationella undersökningar gällande homofobi, bifobi, transfobi samt identifiering av andra länders nationella mål och uppföljningssystem för hbtqi-personers rättigheter*, (RFSL, 2017) som togs fram inom ramen för Forum för levande historias uppdrag att utveckla ett uppföljningssystem för att följa utvecklingen på området.

5. Organisering och styrning

Uppdraget genomförs av medarbetare inom avdelningen för uppdrag och forskningssamordning. En projektledare är huvudansvarig för implementeringen av uppdragets olika delar och samarbetar med sakkunniga projektledare och IT-ansvarig inom myndigheten. Projektledaren rapporterar till chefen för avdelningen för uppdrag och forskningssamordning.

Aktiviteter, rapporter och publika evenemang kommuniceras inom myndigheten genom regelbundna gruppmöten, externa öppna frukostseminarier, myndighetsövergripande forum, nyhetsbrev och kalenderinbjudningar på myndighetens websida.

Frågor om rasism och hbtqi- frågor är ständigt aktuella i dialogen med departementen (Arbetsmarknadsdepartementet och Kulturdepartementet). Frågorna utgör dels en del av myndighetens ordinarie verksamhet såsom angivet i regleringsbrevet inom ramen för samordningsuppdraget att följa upp arbetet inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, samt är integrerat i flera särskilda uppdrag, t.ex. *Kartläggningsuppdraget: Uppdrag att kartlägga vilken kunskap som finns om människors erfarenheter av rasism i kontakter med myndigheter och andra offentliga verksamheter.*

I myndighetens VP för 2021 hänvisar vi till det övergripande målet för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott: *Ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige.* Frågorna utgör även en del av myndighetens verksamhet att med utgångspunkt i instruktionen erbjuda fortbildning och kunskaphöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och idag till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper. Detta mål är en viktig utgångspunkt i utförandet av våra uppdrag på området.

6. Målgrupper

Målgrupp för webbfortbildningen är närbyråkrater och offentliganställda som möter allmänhet. Målgruppen kan exempelvis möta allmänheten på service- eller medborgarkontor eller via telefon på kundtjänst. I målgruppen ingår även personal, chefer och strateger vid kommunal verksamhet, arbetsförmedling, försäkringskassa, polis och statens servicecenter. I målgruppen ingår *inte* primärt skolpersonal, anställda i hälso- och sjukvård eller anställda inom socialtjänst. (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor arbetar nu med att utveckla en webbfortbildning för skola och Socialstyrelsen har redan tagit fram en webbfortbildning för anställda inom socialtjänst).

Med hjälp av webbfortbildning vill vi nå fler i nämnda målgrupp än vad vi kan göra med lärarledda fysiska fortbildningar. Formatet webbfortbildning ger möjlighet att stärka vår tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar och även geografiskt. Webbfortbildning är även ett tids- och kostnadseffektivt sätt att sprida (avgiftsfri) kunskap.

Fortbildningen kan användas vid arbetsplatsträffar och i andra sammanhang där personalmöten är planerade, men kan också användas av den enskilde yrkesverksamma för kompetensutveckling. Fortbildningen kan användas både som helhet och uppdelad i delar. Delar av webbfortbildningen kan spridas via sociala medier, men även ingå i egna och andras utbildningar. Webbfortbildningen kan användas i kombination med fysisk fortbildning, så kallad ”blended learning”. Till exempel kan webbfortbildningen utgöra en god grund som kompletteras med lärarledd workshop och fördjupning.

7. Aktiviteter

En projektplan har tagits fram och beslutats i december 2020/januari 2021. Processen har varit inkluderande och referensgrupper har bjudits in och bidragit med värdefull expertis i didaktiska och pedagogiska överväganden, förståelse av begrepp och bemötande frågor, t.ex. FPES och MUCF. Flera träffar med referensgrupper och särskilt sakkunniga forskare är även planerade under 2021. En anbudsfrågan har tagits fram i februari 2021 och skickats ut till sex företag specialiserade inom webbfortutbildning med tonvikt på diskriminerings- och hbtqi frågor. Alla de steg som tagits för att ta fram, producera och sprida fortbildningsinsatsen förväntas bidra till det ovan beskrivna syftet med utbildningen.

8. Resultat av kartläggningar

Vi planerar att sprida kännedom om webbfortutbildningen i egna och andra aktörers nätverk, vårt nyhetsbrev, våra sociala medier och annonser i övriga lämpliga kanaler.

9. Analys och bedömning

Det finns en stor utmaning att inom ramen för uppdragets tidsram och den expertis som krävs, kunna identifiera en lämplig aktör som utförare. Risken är att anbudsgivare upplever tidsplanen och omfattningen av uppdraget som för ambitiöst. De indikationer myndigheten har fått hittills tyder på att dessa frågor kommer att behöva förhandlas mellan Forum för levande historia och anbudsgivaren. Forum för levande historia kommer att föra dialog kring dessa frågor med avseende på avgränsningar, målgrupper och innehåll.

10. Samverkan

Processen har varit inkluderande och representanter från civila samhället (FPES) och myndigheter (MUCF) har bjudits in och bidragit med värdefull expertis i didaktiska och pedagogiska överväganden, förståelse av begrepp och bemötande frågor.

Samverkan är planerad att ske med andra myndigheter, forskare och civilsamhälle för informationsspridning, ökat lärande och genomslag. Relevanta aktörer från civila samhället kommer även att bjudas in till referensgruppsmöten och muntliga presentationer av resultatredovisning innan slutrapportering till departementet. Forskare kommer att bidra med expertis under utvecklingen av webfortbildningen. Dialog planerar även genomföras med myndigheter som ingår i statliga myndighetsnätverket mot rasism där vi identifierar intresse av att ingå i referensgrupp.

11. Kompetensutveckling

De personer som arbetar med uppdraget inom myndigheten har både generalistkunskaper och expertis inom området och projektledaren har arbetat nationellt och internationellt med hbtqi- frågor inom civilsamhällesorganisationer och myndigheter.

Extern kompetens har anlåtats för att bidra med sakkunskap, didaktiska och pedagogiska övervägningar samt för att ta fram själva webfortutbildningen.

12. Hållbarhet

Myndighetens personal kommer under 2022 erbjudas möjlighet att gå fortbildningen, för bästa möjliga förankring. Plan för förvaltning av webfortbildningen kommer att tas fram för att säkerställa att den uppdateras när så behövs.

När webfortbildningen är framtagen kommer den att erbjudas kostnadsfritt via vår webbplats. Ämnesområdet ligger i linje med Forum för levande historias fokusområde, varför vi avser att fortsätta erbjuda den.

13. Lärande

I dialogen med olika aktörer som visat intresse för uppdraget att ta fram en webfortutbildning har det framkommit att det finns en utmaning i att möjliggöra och omhänderta alla de aspekter av interaktiva övningar vi planerat. En utmaning ligger i att göra avgränsningar vad gäller målgrupp, dvs skall fortbildningen i huvudsak rikta sig till närbyråkrater i första led, eller till strateger och beslutsfattare, eller både och? En ytterligare viktig lärdom är att på ett tidigare stadium i planeringsprocessen säkerställa de tekniska förutsättningarna vad gäller till exempel val av plattform som även har bäring på tillgänglighet och didaktiska och pedagogiska övervägningar och vägval.

Vår bedömning är att fortbildningsinsatser på området är efterfrågade. Genom webbförtbildning kan vi nå många. Vi kommer att göra en bedömning av huruvida det är lämpligt att komplettera webbförtbildningen med vissa fysiska fortbildningsinsatser.

14. Bilagor

Bilaga 1: Ekonomisk redovisning